

فال شش و نیم میلیونی جناب حافظ / مردم از چه زمانی فال حافظ می گیرند؟

6 میلیون و 460 هزار، این عدد تعداد نتایجی است که گوگل برای جستجوی عبارت «فال حافظ» در اختیار شما قرار می دهد...

6 میلیون و 460 هزار، این عدد تعداد نتایجی است که گوگل برای جستجوی عبارت «فال حافظ» در اختیار شما قرار می دهد، این آمار وقتی جالب تر می شود که بدانید برای جستجوی «دیوان حافظ» عدد یک میلیون و 140 هزار مورد ثبت می شود، یعنی تقریباً 6 برابر فال حافظ از خود حافظ در فضای مجازی طرفداران بیشتری دارد.

تصویر فال شش و نیم میلیونی جناب حافظ / مردم از چه زمانی فال حافظ می گیرند؟

به گزارش جام جم آنلاین، از فضای مجازی که بگذریم آمار نشر هم این موضوع را گواهی می کند و آن طور که دکتر کاووس حسن لی، استاد شناخته شده زبان و ادبیات فارسی کشورمان و رئیس مرکز حافظ شناسی می گوید تعداد کتاب ها و شمارگان آثاری که به فال حافظ می پردازند در مقایسه با آن دست آثاری که موضوعشان بررسی، تحلیل و پژوهش شعر حافظ است بسیار بیشتر است.

رئیس مرکز حافظ شناسی ایران و فال حافظ گرفتن

اما چرا مردم ایران دوست دارند بیشتر با حافظ شان فال بگیرند، پرسشی که دکتر کاووس حسن لی در گفت و گو با جام جم آنلاین آن را این گونه پاسخ می دهد: من همواره برای شعر حافظ 3 ویژگی قائل هستم، نخست حجم متراکم معانی در کمترین واژه و به بیان دیگر نوعی هنر کلامی است که می توان آن را به مفرس و کاری و میناکاری زبانی تشبیه کرد که حالت سحرگونه و به شعر او می بخشد و ایهام و چند پهلوی بودن هم ریشه در همین توانایی و رویکرد حافظ دارد.

او می افزاید: ویژگی دوم به ارتباط عمیق شخص حافظ با کلام وحی برمی گردد، همه ما می دانیم که حافظ شاعری شریعت مدار است و خودش هم با صراحت می گوید: «هرچه کردم همه از دولت قرآن کردم»؛ همین صراحت و ریشه دینی داشتن سبب می شود مردم ایران که مردمانی دیندار هستند به سمت دیوان و شعرهای او بروند و اما سومین ویژگی به داشتن رویکرد جدی به مسائل اجتماعی و سرودن از دردهای مردم برمی گردد و حافظ بخوبی در یک شعر عاشقانه حتی جزء نگرانه مسائل و دردهای انسانی و اجتماعی را بیان می کند.

به گفته حسن لی این سه ویژگی باعث می شود تا هر کسی در جامعه و متعلق به هر طبقه بتواند خودش را در آینه غزل های او تماشا کند و بسیاری از مردم ما حافظ را به واسطه فال می شناسند و گاهی می بینیم فالنامه ها چند بار با شمارگان بالا در کمترین زمان تجدید چاپ می شود، اما کتاب های جدی در حوزه نقد و پژوهش شعر حافظ، سال های سال در حد همان چاپ اول باقی می ماند.

استاد زبان و ادبیات فارسی دانشگاه شیراز تاکید می کند: باور دارم، هیچ کدام از متون ارزشمند تاریخ ادبیات فارسی به اندازه دیوان حافظ قابلیت تاویل پذیری ندارد و این ویژگی از مهمترین دلایل گرایش مردم به فال گرفتن با شعر حافظ بوده است.

از حسن لی می پرسیم خود شما تا به حال با حافظ فال گرفته اید، او پاسخ جالبی می دهد: من در جایگاه استاد زبان و ادبیات فارسی این نوع نگاه عمومی و سطحی به شعر حافظ را واقعا نمی پسندم، اما این که در محافل خانوادگی به همین بهانه هم حافظ خوانده شود باز جای امیدواری دارد و من خودم در آیین های مختلف و مراسم های خاص مثل یلدا و ... ممکن است حافظ را با همین رویکرد برای اعضای خانواده بخوانم ولی همواره تاکید می کنم که باید به یک نکته توجه داشت، فال حافظ نباید مبنای تصمیم گیری در زندگی قرار گیرد.

مردم از چه زمانی فال حافظ گرفته اند؟

مردم از چه زمانی با حافظ فال گرفته اند؟ این پرسش را با محمد علی اسلامی ندوشن در میان گذاشتیم، مردی که با تاریخ و ادبیات توامان عجین بوده است، او می گوید: من می اندیشم که از زمانی که نخستین کتاب چاپی حافظ به صورت فراگیر منتشر شد ، فال گرفتن از دیوان او هم آغاز شده است.

از این استاد بزرگ ادبیات می پرسیم آیا در دیگر فرهنگ ها مردمانی را داریم که با اثر بزرگان ادبیات شان چنین رفتاری داشته باشند، او می گوید: تا آنجا که من خوانده و شنیده و دیده ام در هیچ زبان و فرهنگی مردم چنین رفتاری با کتابی از بزرگان شان نداشته اند.

ندوشن توضیح می دهد: هیچ سراینده ای در ایران و جهان نتوانسته است همچون حافظ ایران، شعرهایش پیچیده، معمایی ، دو پهلو و گاه چند پهلو باشد، در برخی نمونه ها از یک بیت در دیوان حافظ می توان سه یا چهار مفهوم را برداشت کرد و نکته دقیقا همینجاست چون مردم می توانند آن طور که دوست دارند از شعر حافظ برداشت معنی کنند.